

Sretan Vam Uskrs uz pomurske pisanice i običaj sestričenja

FOTO: BERNADETA BLAŽETIN

Križni put u Salanti

7. stranica

S ocem Vjenceslavom

10. stranica

Crne pisanice

12. stranica

Vjera i nada

Uskrs, kao blagdan novoga života, dolazi nakon korizme, vremena preispitivanja samoga sebe, svojih postupaka, vjere i odnosa prema drugima. Sastavni dio uskrsnih događanja je križni put, kojim se stiže do uskrsnuća. Mnogo je križnih putova u životima pojedinaca, obitelji i naroda. Kao pojedinci, članovi obitelji ili pripadnici neke zajednice znamo vrlo dobro što znači križni put. Više puta čujemo npr. za ljude koji dugo boluju ili su prošli svoju kalvariju, mukotrpan životni križni put, a danas smo na žalost svjedoci i teških križnih putova pojedinih naroda koji su pod agresijom, ali ni agresori ne mogu izbjeći svoj križni put. Jedna od ključnih postaja križnoga puta koji vodi do uskrsnuća je padanje pod križem i ustajanje nakon pada. Padanje pod križem je prisutno i u našem svakodnevnom životu. Padanje je, zapravo, neka vrsta zrcala naših slabosti, mana i sklonosti. Zrcalo, koje pokazuje istinu, koje nas opominje i pomaže da se vratimo na pravi put. Događa se da ne vjerujemo slici u zrcalu, mislimo da ono iskrivljuje sliku, sve dok se ne uvjerimo da je to naša prava, istinska slika. Često nije lako prihvatiti istinu, sabrati se i ponovno ustati, krenuti dalje na pravom putu. Isus je pao tri puta pod križem, a mi, obična ljudska bića, tijekom svog života padamo puno češće, ali nakon pada ipak ne posustajemo, ustajemo i nastavljamo svoj put, vjerujući u dobro i dobrotu. Ustajanjem nakon pada i mi sami doprinosimo uskrsnuću, njime poboljšavamo svijet, jer potraga za dobrim uvijek polazi od nas samih. Naša vlastita promjena nakon padova daje nadu u uskrsnuće, u bolji novi život. Uskrs je ono neprolazno, ono što je iznad svih naših problema, iznad naših padova. Bez vjere u pobjedu dobra i bez uskrsne nade teško bi bilo ustati i izdržati. Uskrs, odnosno uskrsnuće treba nam ostati uvijek pred očima, bez obzira jesu li uskrsni blagdani, mora biti pred nama i u našoj svakodnevici, kada se borimo za materijalna dobra i svoje uspjehe. Možda u toj borbi zaboravljamo da nekoga potiskujemo, nekome nanosimo bol ili nekoga uskraćujemo u slobodi... i ponovno padamo. Ne posustajmo ni ovaj put, pogledajmo svoju sliku u zrcalu, uzmimo svoje negativnosti u ruke i krenimo dalje! Budimo vjera i nada onima koji nemaju snage ustati na novi život, na uskrsnuće!

Beta

Glasnikov tjedan

Tako je brzo došla i prošla Cvjetnica. I korizma mi je iscurila kroz prste. Kao da su mi ruke oslabile. Valjda su u njih zabijani čavli koji su naškodili njihovoj snazi. A snaga je potrebna. To nam uvijek i svakoga dana poručuje raspeti Čovjek.

Koliko je snage bilo njemu potrebno sagnuti glavu i oprostiti te zavapiti: „Oprosti im, Oče jer ne znaju što čine!“ Svi smo mi grješnici. Ima u deset zapovijedi puno toga čega bi se trebali pridržavati. I ne samo vjernici. Poruke, njih deset su univerzalne, svezremenske. Kažu kako je ispovijed čin kojim tražimo i dobivamo oprost priznatih i prepoznatih grijeha. Je li to zaista tako? Pita se umoren čovjek, gledajući i živeći u svijetu grijeha. Svijetu koji ne prepoznaje niti slijedi deset spomenutih poruka.

Vojnici zatim bacaju kocku te tako razdijele među sobom njegovu odjeću. Koliko pohlepe! Mnoštvo je stajalo i promatralo, a svećenički su se poglavari rugali: „Spasio je druge, pa neka sad spasi sebe ako je zaista Krist, Božji izabranik!“ (Luka 23:34-35). Koliko nevjere! Koliko podcjenjivanja! I sebičnosti.

Svjedoci smo, zaista, da i u našem ljudskom vremenu, koje nam je dano Božjom voljom još jednom biće koje sebe naziva čovjekom, „ne zna što čini“. Kako drugačije objasniti krv, i ubijanje, silovanje i razaranja, krađu, razaranja... Zavist, ljubomoru, ljutnju, oholost...

Isus izgovara prije dvije tisuće godina riječi koje su svezremenske, riječi kojima za-

govara činitelje zla. Teško je to ponekad shvatiti slabošnom vjerniku. Zašto zagovara ono, što mi obični ljudi ne možemo ili teško možemo oprostiti? Ni tada on nije bio shvaćen, a nije ni danas. Nisu ga shvatili ni učenici, ni suci, ni gomila koja je natovarila teški križ na njega. Pilat je oprao ruke. Najlakše je oprati ruke i reći: „mene se to ne tiče“, „ja to ne znam“, „nisam ja za to odgovoran“. Gledajući iz naše, tako male ljudske perspektive, gledajući tako sitničavo, teško nam je shvatiti veličinu razapetoga Čovjeka, Boga u ljudskom obličju. Nije nam jasno kako nije ljut, kako nema mržnje u njemu prema njegovim krvnicima. To je paradoks. On zna kako je nevin i kako je poslan da

bude žrtva. Zamislite oca koji gleda njegove muke, i čuje vapaj „Oče oprosti im...“. Majku koja slijedi put križa, nemoćna da pomogne. Zar smo zaista toliko zaslijepljeni ohološću i samoljubljem da svoje gri-

jehe ne vidimo i usprkos učenju ne želimo ih prepoznati? Ili ih nismo u stanju prepoznati? Tu je Isus, kao vjera koja ih prepoznaje, umjesto nas?! Malo nas je spremno učiti i čuti njegove riječi.

Više nego ikad potrebni su nam zagovor, snaga i vjera. Stoga Vam poštovani Čitatelju stihovima viškog pjesnika Marina Sabića želim vjeru i snagu uz uskrslog Isusa: „Ostani s nama, Gospode, jer slazi / noć sumorna i pusta. / Po lomnoj tko će da nas prati stazi, / dok mine tama gusta? (...) Ostani s nama! Grijeha sjen se širi / svud kao kopren mrka / a grješni Adam grješne žudi piri / ko pića žedan grka. (...) Ostani s nama! Tavna zemlja mrvli / što svijetlo nebo sazda / i trga cvijet, što s Tvoje niko krvi / za vjekove - za vazda. / I širom svuda zlatne zrake mriju / i mrak odsvuda vreba... / Ostani s nama - s Tobom će da siju / i tamom zvijezde s neba.

Branka Pavić Blažetin

„Ostani s nama,
Gospode, jer slazi /
noć sumorna i pusta.“

Sretan Uskrs!

U Krleži uručene narodnosne srednjoškolske stipendije

Državni tajnik za vjerske i narodnosne odnose pri Uredu predsjednika mađarske Vlade Miklós Soltész i parlamentarni zastupnik Péter Hoppál u društvu predsjednice Njemačke državne samouprave i predsjednika Hrvatske državne samouprave Ivana Gugan u Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krleže 24. veljače uručili su srednjoškolske narodnosne stipendija hrvatskim i njemačkih gimnazijalcima. Stipendije su dodijeljene učenicima 11. razreda dviju pečuških njemačkih gimnazija, Gimnazije Klára Löwey i Gimnazije Valéria Koch, te učenicima Hrvatske gimnazije Miroslav Krleža.

Četvero učenika 11. razreda Hrvatske gimnazije Miroslav Krleža dobilo je stipendiju u mjesečnom iznosu od 30 tisuća forinti, koju će dobivati dvije školske godine kroz dvadeset mjeseci, što je po učeniku ukupna potpora od 600 000 tisuća ft. Stipendiju su dobili Bianka Vivien Bosnyák, Branko Hahner, Ferenc László Rádai i Éva Ilona Sántha.

Nazočne je pozdravila ravnateljica Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže Janja Živković Mandić.

Svečanosti su uz učenike dobitnike stipendije, nazočili gimnazijalci Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže, njihovi razrednici i roditelji. U prigodnom programu sudjelovali su orkestar Hrvatske škole Miroslava Krleže i učenica 10. razreda Boglárka Szűcs.

Mađarska Vlada od 2011. godine stipendijom podupire one polaznike narodnosnih srednjih škola koji postižu najbolje rezultate u učenju, prosjek iznad 4,00, te se ističu radom na kulturnom polju, kako u životu škole tako i narodnosne zajednice. Školske godine 2020./21. srednjoškolsku narodnosnu stipendiju dobilo je 67 učenika sedamnaest narodnosnih srednjih škola. Od pokretanja stipendije 2011. godine stipendiju je uz gornji broj dobilo još 272 učenika. Kako najavljuje državno tajništvo i sam državni tajnik Soltész, u narednoj školskoj godini 2022./23. broj

stipendista se na godišnjoj razini namjerava utrostručiti. Učenike za stipendiju predlažu njihove matične školske ustanove.

U svom govoru državni tajnik Soltész istaknuo je kako je za očuvanje narodnosnog jezika i kulture potrebno narodnosno školstvo, stoga je prije jedanaest godina podržana inicijativa da se istaknutim učenicima narodnosnih srednjih škola godišnje dodjeljuju narodnosne stipendije, potom je uvedena stipendija za sve studente koji na fakultetima i visokim školama studiraju narodnosne jezike na pedagoškom smjeru, te su učiteljima narodnosnih škola povećana mjesečna primanja narodnosnim dodatkom.

Branka Pavić Blažetin

II. Susret narodnosnih stipendista

U Gárdonyu je od 18. do 20. ožujka u organizaciji Državnog tajništva za vjerske i narodnosne odnose održan drugi susret narodnosnih stipendista. Prvi je susret održan prošle godine kada je obilježena i 10. obljetnica dodjele narodnosnih srednjoškolskih stipendija. Stipendije se u trajanju dvadeset mjeseci dodjeljuje učenicima 11. razreda. U početku je iznosila 60 tisuća forinti mjesečno i dodjeljivala se u svakoj školi jednom učeniku, kasnije dvojici učenika, a posljednjih godina njihov je broj povećan, pa je sada primaju četiri učenika po školi, ali u smanjenom mjesečnom iznosu. Ona trenutno iznosi 30 tisuća forinti mjesečno po učeniku, kroz dvadeset mjeseci. Kako je na svom društvenom profilu izjavio državni tajnik Miklós Soltész, na ovogodišnjem susretu u Gárdonyu sudjelovali su mladi iz redova srpske, hrvatske, rumunjske, slovačke i njemačke narodnosti.

Državni tajnik Soltész je na otvorenju susreta između ostalog rekao kako je Mađarska posljednjih godina uspostavila dobru suradnju sa Srbijom, Hrvatskom, Slovenijom, Slovačkom i Rumunjskom, u čemu je važnu ulogu imala i politika dobrih odnosa s narodnostima u Mađarskoj. Kakao donosi MTI, državni je tajnik dodao da se već godinama radi na tome kako bi narodnosti koje

u Mađarskoj žive već stoljećima što više jačale, čuvajući svoje zajednice, jezik, kulturu, ples i glazbu. To nije cilj za sebe, već se time jača cijeli mađarski narod i Karpatski bazen. Ukazao je na činjenicu kako u sadašnjoj ratnoj situaciji suradnja malih naroda sve više dobiva na važnosti, čiji je ključ da „mađarske narodnosti vole i poštuju narod zemlje gdje žive“ i jačaju veze sa svojim maticama. Govoreći o cilju susreta rekao je kako se želi postići da nekadašnji narodnosni stipendisti koji danas pohađaju fakultete u nastupajućem razdoblju u školama i narodnosnim samoupravama te ostalim područjima života predstavljaju svoje narodnosne zajednice i time jačaju Mađarsku. Na susretu alumnija sudionici su se družili oko kulturnih programa, nastupa etno umjetnika, tribina i sportskih nadmetanja.

Branka Pavić Blažetin

Trideset godina prijateljstva na svim razinama

Nedugo nakon mađarskog priznanja Hrvatske uspostavljeni su i službeni diplomatski kontakti između dvije zemlje. Prvi hrvatski veleposlanik u Mađarskoj imenovan je u ožujku 1992. godine, a isto tako i mađarski veleposlanik u Republici Hrvatskoj. Već trideset godina traju izvrsni odnosi dvije susjedne države. Povodom 30. obljetnice uspostave diplomatskih odnosa Mađarske i Republike Hrvatske 17. ožujka u Velikoj Kaniži održana je svečanost pod naslovom „Hrvatsko-mađarsko prijateljstvo u civilnoj diplomaciji – 30. obljetnica uspostave hrvatsko-mađarskih diplomatskih veza” u organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i trgovine Mađarske, Konzulata Republike Hrvatske u Velikoj Kaniži i Grada Velike Kaniže. U obilježavanju su sudjelovali predstavnici diplomacije, izvanredni i opunomoćeni veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Nj. E. Mladen Andrić, ministarski povjerenik za poslove počasnih konzula dr. István Pintér, počasni konzul Mađarske u Banja Luci dr. Slaven Grbić, povjerenik premijera i parlamentarni zastupnik Péter Cseresnyés, glasnogovornik Hrvata u mađarskom parlamentu Jozo Solga, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban, župan Međimurske županije Matija Posavec, župan Koprivničko-križevačke županije Darko Koren i župan Varaždinske županije Anđelko Stričak te predstavnici pomurske hrvatske zajednice. Uoči obilježavanja obljetnice u Kulturno-prosvjetnom centru „Sándor Hevesi” uređena je izložba pod naslovom „Hrvatsko-mađarsko prijateljstvo u civilnoj diplomaciji”. U sklopu svečanosti počasnom konzulu dr. Atili Kosu u znak zahvalnosti i priznanja na radu u polju povezivanja i izgradnje prijateljskih veza počasni konzul Mađarske u Banja Luci dr. Slaven Grbić uručio je repliku sablje Nikole Šubića Zrinskog.

Mnogobrojni predstavnici diplomacije i županija na obilježavanju 30. obljetnice

Pripadnici hrvatske narodnosti u Mađarskoj podjednako vode brigu o razvoju i sigurnosti svoje domovine Mađarske i svoje matice Hrvatske, a najzadovoljniji su kada između njih nema spornih pitanja i na svim razinama dobro surađuju. Možemo potvrditi kako su bilateralni odnosi Republike Hrvatske i Mađarske od samih početaka na visokoj razini. O tomu svjedoče i podaci o brojnim susretima i posjetima hrvatskih dužnosnika Mađar-

skoj i obrnuto, a isto tako izvrsna suradnja županija, gradova, općina, udruga i pojedinaca, što je na svečanosti u Velikoj Kaniži naglasio veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić, pridodavši kako je suradnja uvijek imala i dinamiku, i to podjednako kod pojedinaca i država, a rezultat toga je što o mađarsko-hrvatskoj suradnji možemo govoriti u superlativima. Kao jedan od primjera izvrsne suradnje spomenuo je projekt iz-

gradnje mosta na Muri kod Kerestura i Kotoribe. Prisjetio se i toga da je prije trideset godina Mađarska bila među prvim zemljama koje su priznale neovisnu Hrvatsku, a uz nju i Ukrajina na čijem prostoru se trenutno odvijaju tragična događanja, naglasivši kako se nada da će se u kratkom roku pronaći rješenja za probleme te će se moći govoriti o miru i obnovi. Poradi toga treba dalje nastaviti koračati na putu prijateljstva u svim segmentima suradnje. Svečanu priredbu otvorio je parlamentarni zastupnik i povjerenik premijera Péter Cseresnyés koji se osvrnuo na vremena kada je Mađarska u vrijeme Domovinskog rata pružala pomoć i podršku hrvatskom narodu. Otada je prošlo tri desetljeća, a odnosi dvije zemlje na nezavidnoj su razini, kao i prekogranične veze susjednih županija. Gradonačelnik Velike Kaniže László Balogh pomurski grad nazvao je počasnim gradom hrvatsko-mađarskog prijateljstva, koji već dugi niz godina surađuje s Čakovcem, Koprivnicom, Varaždinom i drugim hrvatskim naseljima i gradovima. Naglasio je kako je suradnja postigla dimenziju povjerenja, što jamči još intenzivniju suradnju u budućnosti. Počasni konzul Republike Hrvatske u Velikoj Kaniži dr. Atila Kos čestitao je na 30. obljetnici međunarodnog priznanja Republike Hrvatske i uspostavi hrvatsko-mađarskih diplomatskih odnosa. U svom izlaganju „Ljudi, ceste, veze” osvrnuo se na povijesnu povezanost dva-

Izvanredni i opunomoćeni veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Nj. E. Mladen Andrić pozdravlja okupljene

Počasni konzul dr. Atila Kos u Konzulatu u društvu župnika i župana

Gradonačelnik Velike Kaniže

Program pomurskih i međimurskih nastavnika

Uručenje mača

ju naroda od 9. stoljeća, osvrnuvši se na karolinški mač koji je pronađen na području Kalacibe (sastavi dio Kerestura) i povijesne putove, širenje kršćanstva od strane slavenske braće Ćirila i Metoda na području Panonije, zajedničku borbu protiv neprijatelja i značajne ličnosti zajedničke prošlosti Hrvata i Mađara, kao što su Ivan Česmički, Nikola Šubić Zrinski, Nikola VII. Zrinski i mnogi drugi koji su doprinijeli uzdizanju oba naroda. Počasni konzul ukazao je na važnost gradnje putova i mostova u cilju povezivanja naroda, asocirajući na novi most na rijeci Muri. U tome su ga jačali i nastavnici partnerskih osnovnih škola iz Kotoribe i Kerestura s kulturnim programom na čijem repertoaru se našla i novonapisana pjesma „Novi most, novi most, svi čekamo novi most“. O poviješću djelovanja počasnih

konzula govorio je ministarski povjerenik za poslove počasnih konzula dr. István Pintér, predstavivši prigodnu izložbu pod naslovom „Hrvatsko-mađarsko prijateljstvo u civilnoj diplomaciji“. Obilježavanje obljetnice završeno je svečanim uručjenjem replike sablje sigetskog junaka Nikole Šubića Zrinskog počasnom konzulu dr. Atili Kosu za doprinos u jačanju bilateralnih odnosa. Poklonio mu je uručio počasni konzul Mađarske u Banja Luci dr. Slaven Grbić uz riječi zahvale za rad na polju povezivanja i suradnje te prijateljstvo. Počasni konzul prije svečanosti u uredu Konzulata primio je predstavnike triju susjednih županija iz Hrvatske, odnosno župnike Molve i Kerestura, a razgovaralo se o budućim zajedničkim projektima.

Beta

Održana trodnevna duhovna priprava za Uskrs

U župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije od 21. do 23. ožujka održana je tradicionalna trodnevna duhovna priprava santovačke župe za Uskrs. Duhovnu pripravu hrvatske zajednice ove godine vodio je velečasni Róbert Kozma, župnik Župe svetog Mihovila iz vojvođanskog Trešnjevca (Oromhegyes), koji je

sva tri dana predvodio misno slavlje, održao prigodne propovijedi, a prije mise ispovijedao hrvatske vjernike. Prvoga dana s njim su suslužili santovački župnik Imre Polyák i đakon Péter Juhász, a u župnoj crkvi okupilo se tridesetak hrvatskih vjernika. Trećega dana na misi je sudjelovala i grupa polaznika vjeronauka u pratnji vjeroučiteljice Katalin M. Tomašev. Na kraju trodnevne duhovne priprave velečasni Kozma rekao je kako je počašćen što je nakon 17 godina i službe u Bačkom Monoštoru ponovno mogao služiti mise na hrvatskome jeziku, te održati duhovnu pripravu santovačke hrvatske zajednice. Mise su uljepšane pjevanjem vjernika, koje je predvodio župni kantor Zsolt Sirok, te čitanjima sakristana Stipe Gorjanca. S.B.

BAJA

Hrvatska vjerska zajednica već tradicionalno svakog korizmenog petka, ove godine izuzev prvog petka, molila je pobožnost križnoga puta u župnoj crkvi svetog Antuna Padovanskog u Baji. Kako nas je obavijestio redoviti sudionik Živko Gorjanac, pobožnost je predvodio naizmjenično s lektoricom hrvatskoga jezika Moranom Plavac, moleći ispred mikrofona kod ambona, a vjernici su se priključili moleći u klupama. Svaki put molili su po drugom molitveniku, a redovito se okupilo sedam-osam vjernika, nekoliko bunjevačkih i nekoliko šokačkih Hrvata. Prema njegovim riječima za Uskrs neće imati hrvatsku misu, ali kao i svakog mjeseca misa će se održati posljednje subote, 30. travnja s početkom u 18 sati. Svetu misu svakog mjeseca služi župnik vlč. Matthias Schindler, a pjesmu uz orguljašku pratnju predvodi Joška Werner. Kako dodaje Živko Gorjanac, na hrvatskoj misi redovito se okuplja desetak-petnaestak, a za veće blagdane tridesetak, četrdesetak hrvatskih vjernika.

Cvjetnica u Santovu

Blagoslov macinih grančica, ophod i pjevanje Muke na hrvatskome jeziku

Cvjetnicom ili Nedjeljom Muke Gospodnje 10. travnja započeo je Veliki tjedan. Nedjeljno misno slavlje na hrvatskom jeziku u santovačkoj župnoj crkvi započelo je tradicionalnim blagoslovom macinih grančica i ophodom vjernika u spomen na Isusov ulazak u Jeruzalem i početak njegove muke. Ophod vjernika predvodili su pastoralni vijećnici hrvatske zajednice i župnik Imre Polyák. Već po tradiciji članovi crkvenog pjevačkog zbora santovačkih Hrvata i drugi vjernici pjevali su Muku i smrt Isusa Krista po Mateju. Pasija se pjeva iz „Duhovne radosti“, „Molitvenika i pismarice za kršćansko-katolički narod, s odobrenjem duhovne oblasti u Kalači“ koji su sastavili nekadašnji dušnočki župnik Grgur Cserhádi i garski kantor Antun Priszlinger.

Budući da je u tijeku hrvatska crkvena godina, u skladu s više nego stoljetnom tradicijom na hrvatskom jeziku će se održati i Muka po Ivanu na Veliki petak s početkom u 15 sati, kao i svi drugi glavni obredi santovačke župe u Vazmenom trodnevlju. Na Veliki četvrtak euharistijsko slavlje počinje u 19 sati, a vazmeno bdjenje na Veliku subotu u 19.30. Stipan Balatinac

Na Pečuškoj Kalvariji

Na Pečuškoj Kalvariji i ove je godine prema tradiciji staroj skoro tri desetljeća održana molitva križnoga puta na hrvatskom jeziku. Molitve je na pojedinim postajama čitala Marija Bošnjak, a križni put ove je godine predvodio mohački dekan, župnik i voditelj Hrvatskog povjerenstva pečuške biskupije Ladislav Bacsmaj.

Križni put u crkvi sv. Ladislava

U Salanti je 8. travnja održana molitva križnog puta i sveta misa na hrvatskom jeziku. U nijemetskoj crkvi okupio se veliki broj vjernika. Križni put zajedno s harkanjskim i salantskim vjernicima vodio je vlč. Ladislav Ronta, koji je služio i svetu misu. Dekan župnik Ladislav Ronta sa župom u Harkanju zadužen je i za vjerski život Salančana. Već nekoliko godina unatrag salantski i harkanjski vjernici jednom u korizmi imaju zajedničku molitvu križnoga puta.

Križni put na hrvatskom jeziku u Šiklošu

U organizaciji Šikloškog dekanata, župnika Judske župe, ujedno i dekana župnika Andora Keresztosa, u šikloškoj crkvi Svetoga Trojstva 30. ožujka održan je križni put i služena sveta misa na hrvatskom jeziku. Svetu misu služio je kapelan iz Temerina u Vojvodini Dávid Sáfrány. Orguljala je Anica Posavac.

Kako mi je rekla kantorica (orguljašica) šikloške crkve Anica Posavac, nakon dugog niza godina ove godine u korizmi hrvatski vjernici su mogli moliti križni put i slušati svetu misu na svom materinskom jeziku. Šikloš nema samostalnu župu, župa i župni stan su u obliženjem Judu, pet kilometara od šikloške crkve Svetog Trojstva, a o vjerskim potrebama šikloških katoličkih vjernika brinu se župnik Andor Keresztes i kapelan József Kovács.

Bivša franjevačka crkva, danas crkva Svetog Trojstva sagrađena je još u XIV. stoljeću. U blizini šikloške tvrđave, u samom centru grada, u groblju uz crkvu unalazi se počivalište brojnih Šiklošana. Kapelica uz crkvu sagrađena je 1780-tih godina u čast sv. Križa, u kasnobaroknom stilu. Ovogodišnje okupljanje oko korizmene svete mise na hrvatskom jeziku i molitve križnoga puta bio je poseban dar za vjernike Hrvate u Šiklošu i okolici.

B.P.B.

MOHAČ

U organizaciji Hrvatskog povjerenstva Pečuške biskupije 11. travnja u mohačkom Domu kulture otvorena je izložba autorskih fotografija Ákosa Kollára pod naslovom „Zdrav budi, o sakramentu presveti“. O izloženim fotografijama uz autora Ákosa Kollára govorio je i velečasni Ladislav Bacsmaj. Izložbu je otvorio gradonačelnik Mohača Gábor Pávkovics. Pjevane su i pjesme o Presvetom sakramentu na hrvatskom, njemačkom i mađarskom jeziku.

Tribina o vjerskom životu bačkih Hrvata i predstavljanje Hrvatskog katoličkog kalendara 2022.

Nema hrvatskih svećenika i redovitih misnih slavlja, a vjerski život organiziraju Hrvatske samouprave

U suorganizaciji Kulturnog centra bačkih Hrvata, Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije i Hrvatske samouprave grada Baje 4. veljače u Kulturnom centru bačkih Hrvata održana je tribina o vjerskom životu bačkih Hrvata u okviru koje je predstavljen Hrvatski katolički kalendar za 2022. godinu. Nazočne je pozdravio ravnatelj Kulturnog centra Mladen Filaković, a moderatorica je bila Angela Šokac Marković. Na tribini se okupilo pedesetak bačkih Hrvata iz Baje i okolnih naselja, a priredbu je uvećao generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat. Crkvenim pjesmama tribinu i predstavljanje uljepšala je Izvorna pjevačka skupina iz Dušnoka.

„Ako ništa drugo, imamo crkvene pjevačke zborove!”

„Za našu vjeru važno je što se u regiji vodi posebna briga oko toga da se naši vjernici Hrvati često sastaju u crkvi na tradicionalnim priredbama, hodočašćima i susretima pjevačkih zborova, a to je prije svega izraz zajedništva. Ako ništa drugo, skoro u svakom naselju imamo crkvene pjevačke zborove, zahvaljujući njima često se sastajemo”, kazala je uz ostalo uvodno Angela Šokac Marković, te istaknula zajednička hodočašća u Međugorje, Aljmaš, Mariju Bisticu, Trsat, Sinj i druga svetišta, ali isto tako i ona u našoj regiji.

Usljedila su kratka izlaganja o vjerskom životu bačkih Hrvata, odnosno pojedinih naselja.

Redovite mise samo u Santovu

„Hrvatska samouprava Bačko-kiškunske županije od svoga osnutka nastoji okupiti hrvatske vjernike i tako oživjeti nekadašnju tradiciju”, naglasio je uz ostalo predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Joso Šibalin. Pri tomu je naveo već tradicionalna okupljanja na spomendan biskupa Ivana Antunovića u Kalači i hodočašću bačkih Hrvata na santovačku Vodicu. U santovačkom Hrvatskom vrtiću i školi predaje se vjeronauk i radi vjeroučiteljica, školske godine počinju đlačkom misom, a planira se i zahvalnica na kraju školske godine. Njeguju se i

Izvorna pjevačka skupina iz Dušnoka

pučki običaji betlemara i duhovskih kraljica. Svake nedjelje imaju hrvatsku misu, svaki drugi tjedan i ostale mise, a svake druge godine i obrede na velike blagdane, polnoćku na Badnjak, obrede na Veliki petak i Veliku subotu. Santovačka župa jedinstvena je po tomu što je hrvatska zajednica ravnopravno zastupljena i u pastoralnom vijeću.

Kalača: mise samo prigodno

Predsjednica Hrvatske samouprave Kalače Marija Ivó kazala je kako u Kalači živi malobrojna hrvatska vjerska zajednica, a njihove najveća godišnja priredba je spomendan biskupa Ivana Antu-

Predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Joso Šibalin govorio je o vjerskim okupljanjima u županiji

Trenutak za pjesmu

Kako da prijedem

Kako da prijedem tminu svoga tijela,
što kao teška zavjesa se diže
pred okom mojim! Da Ti budem bliže,
svoj pogled svrni na me sa Raspela!
Umor je pao na sve ljudsko, što je
nudilo sreću i opojne draži,
a sada evo put do Tebe traži
praznine puno bolno srce moje.
I željan svjetla i utjehe blage,
svoj život pružam milosnoj ti ruci
da iz nje primim vjeru nove snage,
Da ona Tvojoj privede me luci.
Jer duša bolna od svagdanjih laži,
iz Tvoje ruke ozdravljenje traži.

Ante Jakšić

Dio nazočnih

noviča, kada imaju hrvatsku misu. Iako su imali redovite mjesečne mise trenutno nemaju svećenika koji bi služio mise na hrvatskome jeziku. Prošle godine imali su misu za Uskrs i na spomendan biskupa Ivana Antunovića. U korizmi na kalačkoj kalvariji zajedno mole križni put, ali bez svećenika. Za Božić organiziraju priredbu Racki Badnjak. Uz to organizirali su i više hodočašća, bili su u Mariji Bistrici, Međugorju i Mariazellu. Imaju i pjevački zbor koji pjeva i na misama.

Baja: godinu dana nije bilo prave hrvatske mise

„Zajednički problem nam je što nemamo svećenike. Vjerujem da će biti pomaka jer imamo obećanje novog subotičkog biskupa kako bi se to moglo riješiti u okviru razmjene hrvatskih i mađarskih svećenika između Subotičke biskupije i Kalačke nadbiskupije. Na žalost, subotički franjevci su nas zaboravili, tako u Baji već godinu dana nismo imali pravu hrvatsku misu“, kazala je Angela Šokac Marković. Ona je spomenula kako garska crkva, kao jedna od najljepših u našem kraju, treba sveobuhvatnu obnovu, za što su potrebna značajna sredstva, stoga će se na Mješovitom odboru zatražiti potpora dviju Vlada. Mladen Filaković u svezi s obnovom garske crkve podsjetio je kako je zahvaljujući zalaganju Edmonda Bendea tamo već počela obnova vitraja, a sada bi bila potrebna potpuna unutarnja i vanjska obnova

Kaćmar: godišnje dvije mise

„Ništa drukčije nije ni kod nas“, kazala je predsjednica Hrvatske samouprave Kaćmara Teza Balažić. Ni oni nemaju svećenika, a kada imaju misu pozivaju u goste hrvatskog svećenika iz Vojvodine ili Hrvatske. Godišnje imaju samo dvije mise na hrvatskom jeziku, jednu za Materice i oce, kada se prisjećaju i svećenika Ivana Petreša, a drugu za blagdan Male Gospe na kaćmarskoj Vodici. Uz to obnovili su nekoliko križeva krajputaša. Dodala je kako imaju mladog svećenika bunjevačkog podrijetla Szabolcsa Tomaskovitya koji je zaređen prošle godine, ali on trenutno studira u Rimu.

Predstavljen Hrvatski katolički kalendar 2022

Nakon završetka tribine predstavljen je Hrvatski katolički kalendar za 2022. godinu koji je izašao u nakladi budimpeštanske Croatia, a ostvaren potporom Fonda „Gábor Bethlen“ i parlamentarnog glasnogovornika Hrvata Joze Solge. Iako je već i ranije istraživala vjerske, katoličke teme, pisala tekstove o vjerskim događajima, običajima, hodočasnim mjestima, a uz to je i sama vjernica, Hrvatski katolički kalendar za 2022. g. prvi je takav njezin rad, istaknula je glavna urednica Lilla Trubić, koja je govorila o nastanku, sadržaju i konceptu izdanja. Prema njezinim riječi-

ma izdavanje Kalendara povijesni je događaj jer je prošlo 75 godina od izlaska prvog katoličkog kalendara, Kalendara Presvetog Srca Isusova 1947., i skoro 30 godina od Hrvatskog katoličkog kalendara 1993. i 1994. godine. Katolički kalendar ima 256 stranica s napisima više od trideset autora i preko tristo fotografija. Stručni recenzent bio je velečasni Ladislav Bačmai, koji je napisao i pozdravne riječi, a bio je i na prvoj promociji Katoličkog kalendara održanoj u Martincima. Budući da od 1994. nije bilo katoličkog kalendara u godišnjak je nastojala uvrstiti sve što su Hrvati imali u proteklih deset godina, sve što se događalo u našim crkvama, na hodočašćima i drugim priredbama. Tako su u Kalendar uvrštene propovijedi naših svećenika, domaćih i onih koje smo ugostili, vjerski život u našim školama, nastava vjeronauka, dječji doživljaji vjere i izvješća o vjerskim priredbama. Urednica se nije fokusirala samo na škole nego i na djecu. Tako se, primjerice, s puno fotografija predstavljaju održani vjerski kampovi. Pisala je i o Euharistijskom kongresu koji je prošle godine održan u Budimpešti. Uvršteni su napisi o muzejima u Mađarskoj, sakralnoj zbirci Muzeja „Dorotya Kanizsai“ u Mohaču i Muzeju sakralne umjetnosti u Priskii. Najveći dio kalendara sadržajno je posvećen vijestima i događajima u hrvatskim naseljima.

Nastojala je obuhvatiti sve regije i naselja, književnost Hrvata u Mađarskoj, te pjesme hrvatskih autora s biblijskim motivima ili vjerskim temama. S jedne strane kalendar odlikuje kalendarski dio s dvanaest mjeseci, uz životopis jedne svete za svaki mjesec, dok s druge strane izdanje ima funkciju katoličkog štiva ili knjige, a budući da sadrži preko 300 fotografija ima i obilježja svojevrsnog albuma. Lilla Trubić posebno se zahvalila svima iz Bačke koji su svojim napisima i fotografijama sudjelovali u nastanku kalendara. Iako napisi nisu sveobuhvatni (nedostaju, primjerice, tekstovi o Kalači), nastojat će to promijeniti naredne godine. Postoji puno neistraženih tema, a isto tako i brojnih događaja koji nisu obrađeni.

„Glavni cilj bio je prikazati kako mi Hrvati u Mađarskoj čuvamo svoju vjeru. Namijenjen je svima, ne samo budućim naraštajima, već i Mađarima, ali i našim sunarodnjacima u Hrvatskoj, kako bi dobili uvid u vjerski život Hrvata u Mađarskoj, da vide kako mi živimo. Važno je sve to predstaviti, jer ako nešto nije zabilježeno kao da i ne postoji“, zaključila je Lilla Trubić. S.B.

Bogatstvo...

Spomen-park u baškutskom groblju

„Najvažnija poruka Uskrsa je ako skrenemo s pravoga puta moramo se vratiti se na put koji vodi k Bogu“

„Najvažnija poruka Uskrsa je ako skrenemo s pravoga puta moramo se preusmjeriti, kao kod GPS navigacije, vratiti se na put koji vodi k Bogu“ reče Velečasni Vjenceslav Tot za Hrvatski glasnik.

„Trebamo znati radi čega smo na svijetu, odakle smo i kamo idemo. Stvoritelj je otkrio sebe pred nama, otkrio je i svoj spasonosni plan: dakle, da bismo ga poznali, ljubili, služili te stigli do vječnoga života kod njega, okruženi njegovom ljubavlju. Pokazao nam je čak i pravi put k sebi preko Isusa Krista, svoga Sina. Ali, povremeno skrećemo s pravoga puta, i stoga se moramo preusmjeriti, kao kod GPS navigacije, vratiti se na put koji vodi k Bogu“, započeo je poslije mise u budimskoj crkvi Rana sv. Franje razgovor vlč. Vjenceslav Tot. U toj crkvi svake se nedjelje na molitvu, pjesmu i svetu misu okupljaju budimpeštanski Hrvati, ali i Hrvati iz okolice. Nakon izvanredne situacije zbog pandemije koronavirusa, za vrijeme rata koji se trenutačno događa u susjedstvu, danas je važnije nego ikad do sada sačuvati nadu, tražiti i pronaći znakove nade za naše živote. Korizma je vrijeme čišćenja od nakupljenih duhovnih korova, a Uskrs blagdan pobjede života nad smrću, svjetla nad tamom, razdoblje kada se možemo okrenuti prema sebi, oslušati svoje srce, ali ga i otvoriti za ljubav prema bližnjemu, pomoći onima kojima je to najpotrebnije i probuditi u svakom čovjeku blagost srca.“

Uskrs ima i univerzalnu poruku novog početka, dobrog razdoblja koje uvijek slijedi nakon lošeg.

„Korizmeno vrijeme bilo je prigoda da se pokorom očistimo od grijeha i čistom se dušom obratimo Bogu. Veliki tjedan sa svojim liturgijama omogućuje duhovno prodiranje u tajnu našega spasenja. Spominjemo se muke i smrti Isusa Krista na križu, koju je trpio zbog nas, za sve ljude ovoga svijeta. Radosno čekamo da napokon čujemo evanđelje u kojem se govori da je Isus zaista uskrsnuo. Taj njegov Uskrs slavimo u svetoj misi“, rekao je otac Tot.

Upitali smo ga i o misnim slavljinama uoči Uskrsa.

„Središnje mjesto u Velikom tjednu zauzima Sveta trodnevnica, Veliki četvrtak, Veliki petak i Velika subota. Na Veliki četvrtak crkva se spominje osnivanja Presvete euharistije, kad je Isus ostavio samoga sebe u kruhu i vinu pretvorenom u svoje Tijelo i Krv, kako bi zauvijek ostao blizak čovjeku. Na Veliki petak spominjemo se Isusove muke na križu. Pjeva se najstariji dio Evanđelja, povijest muke Kristove. Umjesto konsekracije održava se klanjanje pred presvetim Križem. Na Veliku subotu navečer počinje uskrsno bdijenje. Nakon posvećenja vatre u crkvi se ori Exultet,

Vjenceslav Tot

to jest Radosna uskrсна pjesma. Čitaju se čitanja iz Staroga zavjeta, koja svjedoče kako je Gospodin spašavao svoj izabrani narod tijekom povijesti. U evanđelju slušamo izvješće o Isusovom uskrsnuću. Zatim slijedi posvećenje vode, krštenje i liturgija euharistije, gdje se osobno u Otajstvu susrećemo s uskrsnim Isusom“.

Vjernici su se za Uskrs pripremali posebnim duhovnim vježbama, osobnim pokorama i odricanjima, posebice ispovijedima. Koliko se ljudi ispovjedilo prije Uskrsa?

„U Katoličkoj Crkvi vrijedi propis da se svaki vjernik mora ispovijediti jednom godišnje i pristupiti pričesti barem na Uskrs. To znači da mnogo ljudi dolazi na ispovijed. U crkvi u kojoj redovito ispovijedam uoči Uskrsa bude i više stotina ljudi. Hvala Bogu, dolazi dosta puno mladih“.

Koliko Hrvata dolazi u crkvu?

„Crkvu Rana Sv. Franje u Budimpešti posjećuje dvadesetak, ponekad tridesetak vjernika. Među njima ima i male djece“.

Tko osim Hrvata posjećuje mise?

„U crkvi se svake nedjelje služe tri svete mise, za Nijemce, Mađare i nas, Hrvate“.

Zašto je danas važna duhovna obnova?

„Trebamo znati radi čega smo na svijetu, odakle smo i kamo idemo. Stvoritelj je otkrio samoga sebe pred nama, a otkrio je i svoj spasonosni plan: dakle, da bismo ga poznali, ljubili, služili te stigli do vječnoga života kod njega, okruženi njegovom ljubavlju. Pokazao nam je čak i pravi put k sebi preko Isusa Krista, njegova Sina. Ali ponekad skrećemo s pravoga puta, i stoga se moramo preusmjeriti, kao kod GPS navigacije, vratiti se na put koji vodi k Bogu“.

Ovo je vrijeme teško za sve nas, u susjedstvu se vodi rat, pandemija je još uvijek aktualna. Koja bi bila Vaša poruka vjernicima?

„Bilo je i uvijek će biti poteškoća, nevolja i stradanja. Ali, dobili smo razum i sposobnost da pronađemo zaštitu i lijek protiv njih. Ne smijemo zaboraviti, Gospodin je naše spasenje, naš vječni život. Radi toga nas je stvorio. I nikada neće ostaviti onoga koji se uzda u njega“.

Neda Maretić

Molitva križnog puta

VI. Križni put Hrvatov u Kisegu

Četvrte korizmene nedilje su Zbirka sakralne umjetnosti Hrvatov u Ugarskoj i Hrvatska samouprava Kisega skupno pozvale na duhovno otpodne u spomenuti grad. VI. Hrvatski križni put na Kalvariju okupio je kih 70-80 ljudi iz Sambotela, Petrovoga Sela, Narde, Kisega, Prisike, Čeprega, Bika, Hrvatskoga Židana, Unde sve do Plajgora, štoveć došli su i Hrvati iz susjedne Austrije.

Na štartu

Kad se ide na kisešku Kalvariju od istoimene ulice, još pred štacijama, mora proći človik polag spomenika Blažene Dvice Marije, kojega su postavili, u hvali i slavi Majki Mariji, celjanski hodočasnici pred dvimi ljeti. Na štartu, pred bunkerom svete ugarske korune, u polukrugu čeka čuda ljudi; hižni pari, staristarji s nukići ali i cijele familije od najmladjih do najstarijih. U jednom su isti svi: draga im je hrvatska rič i vjera katoličanska. Svi dospenu zadnje nedilje marcijuša, u molitvi i jački se spomenuti na muku Kristuševu. Mirjana Šteiner, djelačica Zbirke podili posebno Croatikino izdanje s pobožnošću i teksti Križnoga puta, dr. Andrija Handler kot teški tarhet nosi na brig škatulju zvučnika, a mikrofon je uključen peljaču, umirovljenomu duhovniku, dr. Antonu Koliću. Polako se gane mnoštvo za križem, kojega cijelim putem nosi rutinirani hodočasnik i ujedno i predsjednik Hrvatske samouprave Kisega, Šandor Petković, a za njim koraca u vijencu nardarskih žen i drugi peljač celjanskih hodočasnika, dr. Šandor Horvat. Pri prvaj jački „Kršćenik sad se uputi“, a potom na kraju svake molitve pri štacija, zagrmi i glas prisičkoga kantora Balaža Orban, tako moraju zastati i turisti ki se spuščaju doli jur s briga i s poštovanjem gledaju ovu povorku. Neće škoditi pod noge gledati, ov put, koji pelja gori po prašini, kameni i na driveni ko-

reni, isti je kot je bio i pred tridesetimi ljeti, kad smo se kot gimnazijalci obavezno zdignuli k crikvi. Sunčano, ranoprotulično vrime nam dopuščda da u pravom zajedničtvu premišljavamo o boli i muka Spasitelja. Ovo su mogli učiniti vjerniki, od 2015. do 2019. ljeta svako ljetu, a za dvoljetnom pauzom sad ponovo. Nad Kisegom, pred crikvom Kalvarije, židanski duhovnik Štefan Dumović se zahvaljuje organizatorom, dr. Bernadeti Zadrović (za prethodna ljeta) i dr. Andriji Handleru, direktoru Zbirke, a isto tako i svim pomoćnikom, za otpodne u prirodi, koje je nakinčeno s molitvami i jačkami. Potom u divnoj crikvici Kraljice svetih očenašev, Lilla Trubić glavna urednica Hrvatskoga katoličkoga kalendara 2022, predstavlja do-

U cilju na vrhuncu Kalvarije

tično izdanje. Štefan Dumović predvodi svetu mašu, a kantorira Prisičan Balaž Orban, što je na neki način i hvalodavanje za ovo bogato duhovno otpodne va pokori.

Tiho

Svetu mašu je predvodio židanski farnik Štefan Dumović

Pri štaciji s farnikom dr. Antonom Kolićem

CRNE PISANICE – Kako nam je rekla predsjednica Ruža Hum, u organizaciji Hrvatske samouprave Križevaca 9. travnja u mjesnom domu kulture održana je tradicionalna križevačka priredba pod nazivom „Šaranje jaja s podravskim motivima“. Poslije šaranja uslijedio je domjenak za sve sudionike druženja.

FOTO: LASZLO GOMBOR

Polaznici lukoviškog hrvatskog narodnog vrtića sa svojim odgajateljicama Aliz Iberpaker Erdélyi i Tímeom Prisztács

DAN ŽENA U DARANJU – U organizaciji Hrvatske samouprave Daranja održano je druženje u povodu Međunarodnog dana žena. Veselim i dobrim ljudima nije teško naći razlog za okupljanje i druženje. Tako ni Hrvatima u Da-

ranju i njihovim prijateljima i simpatizerima, rekao mi je predsjednik Hrvatske samouprave Daranja Đuso Gorjanac. Nije izostao cvijet pažnje za žene, majke i djevojke, kao ni izvrsna večera uz dobro raspoloženje. Hrvate iz Daranja obradovala je i nazočnost glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu Joze Solge.

Polaznici lukoviške škole koji pohađaju Umjetničku plesnu školu Baranja sa svojim učiteljem plesa Đurom Jerantom.

ŠELJIN – Kako nam je rekao predsjednik Robert Ronta, u organizaciji Hrvatske samouprave Šeljina 8. travnja održana je priredba pod nazivom „Uskrсни program“. Za svakoga se našlo ponešto, za najmlađe i one malo starije organizatori su se pobrinuli za masni kruh, pogačice i topli čaj. Djeca i odrasli su mogli uživati u bojanju lica, šaranja jaja, igrama lova na jaja i kićenju uskrsnog drveta pisanicama. Sudionici program trebali su sa sobom ponijeti jaja i prazne staklenke.

Mala stranica

Sretan Uskrs

Uskrs je najveći kršćanski blagdan, slavi se na prvu nedjelju nakon punog mjeseca koji pada na 21. ožujka ili poslije tog datuma, pa je tako postao prvi klizni blagdan u povijesti. Uskrsna nedjelja simbolizira ispunjenje kršćanske vjere. Slavi se uskrsnuće Gospodina Isusa Krista. Uskrs obilježava Sveto trodnevlje, odnosno Veliki četvrtak, Veliki petak i Velika subota. Na Veliki petak održavaju se crkveni obredi nastali još u IV. stoljeću. Obrede su uveli kršćani iz Jeruzalema kad je Helena, majka rimskog cara Konstantina, 320. g. pronašla relikvije križa na kojem je bio razapet Isus. U katoličkoj crkvenoj godini Veliki petak je jedini dan kada miruju zvona. Zvona se ne smiju oglasiti od večeri uoči Velikog petka do uskrsnog jutra (Velike subote). Umjesto zvona čuje se mukli zvuk čegrtaljki, klepetaljki, skrebetalnica. Za sve to vrijeme običaj nalaže da se prekinu svi poljodjelski radovi, jer u njoj (zemlji) počiva tijelo Isusovo. Ponovna zvonjava uskrsnih zvona najavljuje vjernicima da je Isus uskrsnuo. Zemlja je ponovno povezana s nebom. Najpoznatiji simbol Uskrsa su uskrsna jaja. Njihova povijest seže do starih Grka, Egipćana i Rimljana koji su jaja doživljavali kao simbol života. U darovanju jajeta je želja da život ponudi samo nježnost i lijepa iznenađenja. Ako jaje predstavlja život, najdragocjenije dobro, onda znači nešto najbolje što možemo pokloniti onima koje volimo!

Pronađi i zaokruži 12 dolje navedenih pojmova.
Traži ih u svih osam smjerova.

Sretan Uskrs!

K	C	D	J	S	R	K	S	U	E
I	D	A	D	O	E	W	Q	S	L
B	J	A	E	E	Ć	K	G	K	I
A	K	R	C	K	E	O	Z	R	P
A	T	A	I	T	J	L	E	S	A
S	S	Š	N	I	I	A	K	N	K
R	O	O	A	T	V	Č	O	U	M
E	D	K	S	S	C	I	H	Ć	I
Ć	A	G	I	E	G	Q	G	E	P
A	R	B	P	Č	P	C	L	V	X

USKRS
PISANICE
PILE
SREĆA

KOŠARA
ZEKO
ČESTITKE
JAJA

CVIJEĆE
USKRSNUĆE
KOLAČI
RADOST

Pomurske pisanice povezale prijatelje s dvije strane Mure

Jedan od najomiljenijih običaja uskrasnih blagdana je šaranje uskrasnih pisanica. Postoji bezbroj načina bojanja i ukrašavanja pisanica, ali za pomurske Hrvate najomiljeniji je onaj pisanja „kičicom i voskom“. Kako bi se taj lijepi običaj prenosio i na mlađe naraštaje Hrvatska samouprava Zalske županije u surorganizaciji s keresturskom Osnovnom školom „Nikola Zrinski“ 8. travnja priredila je natjecanje u izradi pomurskih pisanica. Kako bi na licu mjesta izrađivali tradicionalne pomurske pisanice na natjecanje su stigli sudionici iz Zagreba, Čakovca, Kotoribe, Boršfe, Fičehaza, Serdahela i Kerestura.

Blagovaonica keresturske škole napunila se natjecateljima, neki su tek prvi put iskušali tehniku pisanja voskom, a drugi su već bili uhodani, no ipak glavni cilj nije bilo natjecanje već – kako je to u svom pozdravnom govoru naglasila predsjednica Hrvatske samouprave Zalske županije Marija Vargović – da se običaj njeguje i u krugu mladih. Učenici ustanove domaćina posebno su se pripremili za ovaj događaj: polaznici 4. razreda sa svojom učiteljicom Veronikom Vuk Hanš uvijek bavili

Djeca se igraju „Atko-matko, pisanica slatka“

Učiteljica Veronika Vuk Hanš prezentira običaj šaranja pisanica

su običaj pomorskog „sestričenja“, te odrecitali pjesmu „Pisanica“ Stipana Blažetina. Prije nego što su natjecatelji započeli šaranje pisanica, među kojima su sjedile bake, mame, tate, učiteljice, učitelji i učenici, učiteljica Hanš održala je prezentaciju o običaju šaranja pisanica, značenju boje i uzorka, pripremljanju prirodnih boja, darivanju, izradi pomoću zagrijanog voska, bojanju i skidanju voska s pisanice. Učenici i učitelji iz Kotoribe prvi su se put iskušali u pisanju pomurskih pisanica.

„Kod nas u Kotoribi izrađuju se obične pisanice, bez uzorka u različitim bojama, no i kod nas postoji običaj ‘sestričenja’, kao i ovdje u Pomurju. Dan kada se ide na livadu nazivamo Pisanom nedjeljom. Tada su se sklapala svojevrсна pobratimstva i posestrinstva. To se događalo uz kucanje uskrsnim jajima i uzvikivanje prigodnih stihova, a poslije se išlo na zabavu. Nadam se da će za nekoliko godina djeca iz Kerestura doći u Kotoribu preko novog mosta kako bi sklapali pobratimstva i posestrinstva“, rekla je ravnateljica Osnovne škole iz Kotoribe Snježana Matoš. Šaranje pisanica jako se sviđjelo i učenicima čakovečke III. Osnovne škole s kojom kerestur-

ska ustanova surađuje već nekoliko godina. Ravnateljica Nataša Hajdinjak i knjižničar Dražen Ružić radionicu smatraju vrlo vrijednom, jer na taj način djeca upoznaju svoje baštinu, te je uče poštivati. U radionici je sudjelovala i delegacija Osnovne škole Retkovec iz Zagreba, ravnatelj Jako Šuker i učiteljice Marica Motik i Zrinka Katalinić, koje su prethodno održale usavršavanje i radionicu za učitelje pomurskih škola pod naslovom „Dramske metode u poučavanju hrvatskoga jezika“. Nije izostala ni umirovljena učiteljica iz Serdahela Jelica Mihović Adam, koja je sa sobom povela i svoju „stra“ sestru, Janicu. Obje se još iz djetinjstva sjećaju kada su od krsne kume za Uskrs dobile pisanice i „pantleke“, a i toga kada su postale „stra“ sestre. U natjecanju je sudjelovalo 36 natjecatelja, a njihove radove ocjenile su ravnateljica keresturske škole Beáta Hermann i učiteljica Biserka Kiš. Svi sudionici su nagrađeni uskrsnim slatkišima, ali oni koji su se posebno istakli mogli su preuzeti posebnu nagradu. U izradi tradicionalne pomurske pisanice prvo mjesto postigle su Kitty Somogyi, Maja Vargovics i Blanka Kertész, drugo mjesto Robert Katanec, Martina Katar i Ramóna Baka, a treće mjesto Hajnalka Simon, Mira Vargovics i Nóra Kovács.

Beta

Šaranje pisanica

Prilikom 99. obljetnice

Predavanje o najzadpriključenju Petrovoga Sela k Ugarskoj

Devetdeset i deveto ljeto je zabilježeno 9. marcijuša, u srijedu da je Petrovo Selo zopet najzadzašlo k Ugarskoj. Po trianonskom mirovnom paktu zapadna Ugarska je otkopčana u Austriju, a 1. decembra 1921. ljeta je Austrija zauzela, zaposjela Petrovo Selo i cijelu okolicu. Zahvaljujući saslušanju ljudi na dotični mjesti, pobunam i protestom u Pinčenoj dolini, najzadpriključenje k Ugarskoj održano je velikom svetačnošću 9. marcijuša 1923. ljeta. Pravoda i ovde je bilo veselja i tuge, jedni stanovnici su svečevali, a drugi su se tugovali zbog zgubljenih šansov i prilikov. Koji je put peljao do povratka Petrovoga Sela k ovomu orsagu, što su morali sve pretrpiti naši praoci i koji su bili uzroci da su ovde živeći Hrvati i Nimci (Mala i Velika Narda, Gornji i Dolnji Čatar, Hrvatske Šice, Ugarski i Nimški Keresteš, Pornova, Petrovo Selo i Plajgor) glasno i jasno zahtjevali „Magyarok voltunk és azok is maradunk/ Ugri smo bili i Ugri kanimo i ostati!” I od toga smo čuli u predavanju Ferenc Pála, sambotelskoga arhivista i povjesničara kot i o tituli „Communitas Fidelissima”, ka je 13. marcijuša 1923. bila dodijeljena jedino Petrovom Selu od Ugarskoga nacionalnoga saveza.

U mjesnom Kulturnom domu, peljač ustanove Rajmund Filipović je pozdravio sve nazočne i obrnuo je najprlje pažnju na dokumentarnu izložbu „Pozabljeni heroji”, iz 2006. ljeta, ku je postavio povjesničar dr. Tibor Zsiga. Zahvaljujući njevoj kćeri Ildiki, izložbu je ponovo moguće pogledati u velikoj dvorani petroviskoga Doma kulture. Zvana toga, knjiga naslova „Communitas

Povjesničar iz Sambotela, Ferenc Pál

Fidelissima-Szentpéterfa” (1993.) od autora dr. Tibora Zsige još jedno vrime moru kupiti svi oni, ki ovu obaveznu lektiru o toj hakljivoj temi još nimaju u domaćoj biblioteki. Po Filipovićevi riči večernje predavanje je priredjeno s ciljem da se predstavljaju uzroci i posljedice toga značajnoga događaja petroviske hištorije, koji će kljetu doživiti stoti jubilej. Povjesničar iz Sambotela, Ferenc Pál, svoje je izlaganje začeo s tim da nije mu područje istraživanja trianonska tematika, ali ga je vik interesirala povijest narodnosnih sel. Specifičnost ove problematike leži u tom, kako su stanovnici nimških i hrvatskih naselj u Pinčenoj dolini vanstali polag Ugarske. Istraživač razlagao je o šopronskom narodnom glasovanju 1921. ljeta, spomenuo je neobične srčenosti ovde živećih, npr., u Nardi kako je put bio pokrt s ugarskom zastavom i kako je dočekana s ugarskom himnom Komisija austro-ugarskoga razgraničenja, ali kako se je odvijala demonstracija Male i Velike Narde, Dolnjega i Gornjega Četara, Čembe i Čajte pred Županijskim uredom u Sambotelu, 6. septembra 1921. Zvana toga, ono što smo jur i prethodno znali, kako je stanovništvo Petrovoga Sela razdiljeno bilo jer Gornji kraj sela je stao uz Austriju, pod

Na svetačnosti najzadpriključenja, 9. marcijuša 1923. ljeta

peljanjem krčmara Janoša Škrapića, koga je htela kasnije, 1924. ljeta, Ugarska vlada „zbog izdaje domovine” pred sud staviti, ali to mjesno zastupništvo, na čelu sa Štefanom Tekličem, nije dopustilo. Iako je Komisija tako odlučila da će Petrovo Selo ostati u Austriji, Ferenc Hirschl birov i zastupnici Jožef Hirschl ter Štefan Teklič na se su zeli pogibelnu misiju i odnesli pismenu prošnju u Šopron da većina Petrovoga Sela je uz povratak k Ugarskoj domovini. Kako smo čuli, za otputovanjem Komisije esterajski žandari na najbrutalniji način su se ponašali sa stanovništvom sela. Retorziji nije bilo početka ni kraja, za koga su sigurno znali da odgajaju u sebi ugarske ćuti, tukli se ju po ulica, tirali je u hiže, htli su je odvlíci. Kasnije je i na hrbat sela kot kaštiga stavljena žandarska grupa, od 25 peršonov, ka te dane nije bila ni najmanje milosrdna. Najzadpriključenje k Ugarskoj je održano velikom

Šaka znatiželjnih Petroviščanov

svetačnošću 10. januara 1923. za Malu i Veliku Nardu, Dolnji i Gornji Čatar, Ugarski i Nimški Keresteš, Hrvatske Šice i Pornovu. Svetačnosti su bile dopodne u Gornjem Četaru, otpodne u Pornovi. Plajgor se je vratio k Ugarskoj 8., a Petrovo Selo 9. marcijuša 1923. ljeta. 48 uri pred svetačnošću u svi naši seli je Austrija povlikla svoje žandare.

Tiho

Plajgorska svečana nedilja

U Plajgoru, u nedilju, 3. aprila, za svetom mašom je bivši i ujedno novi parlamentarni zastupnik, Péter Ágh, položio vijenac na crikvenoj stijeni, pod brončanom spomen-pločom „Na sve vijeke“, ku je s njegovim posredovanjem

stanovništvu sela Communitas Fidelissima, darovao Ugarski kulturni institut. Kako je rekao načelnik sela, Vince Hergović, Hrvatska samouprava je dala obnoviti sakralne spomenike polag cestov, tako spomen-križ na boje pred crikvom, kot i Marijin kip u Ulici Fenyő, a djela obnovljenja je napravio kiseški restaurator, Lajos Kamper. Polipšana i restaurirana je i Bellovicheva kapela, blizu Plajgora, ku je dala obnoviti na svoj strošak familija Dreiszker. Blagoslavljanje kapele slijedi 12. junija, u nedilju, s jurskim biškupom dr. Andrásom Veresem, kad će se svečevati i 250. obljetnica gradnje okvira crikve. *Tiho*

Hrvatska državna samouprava organizira Hodočašće mladih u Međugorje

od 14. do 17.05.2022.

Na hodočasno putovanje se pozivaju mladi Hrvati iz svih regija Mađarske od 18. do 35. godina.

Prijaviti se možete na e-mail adresu hds@horvatok.hu do 1.05. 2022.

Cijena putovanja je 50 EUR koja uključuje prijevoz, smještaj i hranu

(3 noćenja, polupansion u hotelu). Detaljnije informacije: Lilla Trubić, +36 30 413 3791

Duhovna pratnja tijekom hodočašća: vlč. Gabrijel Barić

Program:

- polazak u petak, 13. svibnja u 24:00 iz Pečuha
- razgled Sarajeva
- hrvatske svete mise, zajednički križni put na hrvatskom jeziku (Križevac i Brdo ukazanja)
- zajedničke večernje molitve
- izlet u Mostar, posjet Franjevačkom samostanu
- upoznavanje prirodnih ljepota (Slapovi Kravice, izvor Bune, Blagaj)
- povratak u utorak, 17. svibnja

NKUL-KP-1-2022/2-000539

FIĆEHAZ

Knjižnica u Fićehazu 8. travnja organizirala je uskršnu igraonicu za djecu. Uz pomoć knjižničarke Erzsébet Deák i umirovljene odgojiteljice Edit Takács izrađivali su se uskršni ukrasi, a priređen je i kviz na kojem su najvještiji sudionici podareni uskršnim čokoladicama.

SERDAHEL

U Hrvatskoj osnovnoj školi „Katarina Zrinski“ u Serdahelu dan prije proljetnog odmora tradicionalno se održava uskršna radionica. U sklopu radionice djeca uče izradu pomurske pisanice, pisanje uzorka voskom i kičicom te bojanje prirodnim bojama.

Hrvatsko kazalište Pečuh

21. travnja – Maja Lučić: Neobičan prijatelj – lutkarska predstava
Vrijeme/mjesto: **11:00** – Baja, Palača kulture

23. travnja – Marjan Kiš: Tri put Bog pomaže
Vrijeme/mjesto: **19:00** – Koljnof

24. travnja – Marjan Kiš: Tri put Bog pomaže
Vrijeme/mjesto: **15:00** – Petrovo Selo

27. travnja – Goran Smoljanović: Kuhari (dječji komad)
Vrijeme/mjesto: **18:00** – Otok, Hrvatska

28. travnja – Goran Smoljanović: Kuhari (dječji komad)
Vrijeme/mjesto: **10:00, 12:00, 13:30** – Vinkovci, Hrvatska

29. travnja – Goran Smoljanović: Kuhari (dječji komad)
Vrijeme/mjesto: **11:00** – Jarmina, Hrvatska

29. travnja – Goran Smoljanović: Kuhari (dječji komad) Vrijeme/mjesto: **14:00** – Retkovci, Hrvatska